HET ONTWERPEN TARIEF VAN INVOERRECHTEN.

De verkiezingen van 1897 hebben in de meeste kiesdistricten plaats gevonden onder de leuze: vrijhandel of bescherming. De strijd is gestreden met de heftigheid, die onafscheidelijk schijnt te zijn van de behandeling der groote vraagstukken, van onmiddellijk belang voor de levensvoorwaarden van het volk.

De vloed van gelegenheidsgeschriften is toenmaals hooger gestegen dan ooit, de hartstochten, heftig opgewekt, hebben een bezinksel van verbittering achtergelaten, waardoor in sommige deelen des lands nog somtijds de politieke atmosfeer wordt bedorven.

Zou het niet verstandige politiek zijn geweest van de regeering, die optrad ten gevolge van den uitslag der verkiezingen in vrijhandelsgezinden geest, om het tarief van invoerrechten voorloopig te laten rusten?

Van graanrechten bleek de kamermeerderheid afkeerig, maar was het zoo zeker, dat eene geringe vermeerdering van bescherming ten bate van Nederlandsche industrieelen met dezelfde kracht zou worden afgewezen?

Slechts een minister, die zich tot enkele technische wijzigingen wenschte te bepalen, zou vermijden de pas behaalde zege nog eens weer te moeten bevechten.

Dat eene technische herziening gewenscht is, wie zal het betwisten?

Het zou toch al te vreemd zijn te onderstellen, dat eene tariefwet van 1862, ook na de veranderingen van 1877, thans in 1901 nog geheel aan de eischen van den tijd zou voldoen.

Grif kan den minister worden toegegeven dat in den loop der jaren leemten zijn ontdekt, die aanvulling eischen. Niemand verwondert het, dat de telkens door nieuwe uitvindingen en nieuwe behoeften veroorzaakte veranderingen in den stroom

der goederen, voortdurend de administratie voor lastige gevallen stellen. Integendeel verwondering mag het slechts wekken dat gebleken fouten in het tarief, vooral wat de omschrijving betreft, niet veel eerder werden weggenomen. Wanneer de minister in de memorie van toelichting zegt, dat reeds alleen de post „plaatijzer“ het aanzijn heeft gegeven aan eene geheele literatuur van beschikkingen, rijst dan niet onmiddellijk de vraag, waarom niet deze toch waarlijk niet onmisbare literatuur in de geboorte is gesmoord door betere omschrijving van den post?

Men zou zich evenwel aan eene illusie overgeven, van welke de regeering niet geheel vrij schijnt te zijn, wanneer men meent dat welke tariefwetwijziging ook, voor langen tijd eene afdoende omschrijving van de tariefposten kan geven. Het mag een groot gebrek zijn van het tarief van 1862, zooals het in 1877 is herzien „dat het zoowel den handel als het bestuur der belastingen maar al te dikwijls stelt voor de vraag of een ingevoerd artikel tot de belaste dan wel tot de onbelaste behoort“, men kan er van verzekerd zijn dat een latere wetgever met hetzelfde recht zal spreken van het voorgestelde tarief van 1900.

Reeds nu hebben zich onderscheidene vragen van dienzelfden aard voorgedaan. De moeilijkheden, die thans door handel en administratie worden ondervonden, komen terug, alleen niet op dezelfde plaats als nu. Worden zeer terecht volgens art. 4 van het ontwerp machinerieën, werktuigen en gereedschappen, alsmede onderdeelen daarvan, onverschillig uit welke stof vervaardigd, vrijgesteld, de zwarigheden, die bij dezen post zijn ondervonden en door den minister breedvoerig toegelicht, zullen zeer zeker verdwijnen. Maar vrij zeker zullen weer nieuwe moeilijkheden rijzen over de vraag wat als onderdeelen van machines of gereedschappen vrij zal zijn of als metaalwaar met 6 procent moet belast worden.

Ook de heer Plate heeft in de vergadering van „het vrije ruilverkeer“ waarvan het verslag in het December nummer van de Economist voorkomt, de aandacht gevestigd op onderscheidene vragen tot welke het nieuwe tarief reeds onmiddellijk aanleiding zou geven.

Niets is meer natuurlijk dan dat ook in het vervolg de

administratie telkens voor nieuwe en lastige vragen zal worden geplaatst. Er gaat geen dag voorbij of nieuwe waren komen op de markt en oude ondergaan zoodanige veranderingen, dat vroegere bepalingen, hoe zorgvuldig ook uitgedacht, er niet meer op passen. Telkens zijn dan wetsduidingen noodig, die tot grondslag strekken van de opvattingen der administratie.

Ook in dit opzicht ware het beter geweest, zooals de heer Plate heeft opgemerkt, in plaats van eene geheel nieuwe wet slechts partieele wijzigingen voor te stellen, waardoor de bestaande toestand voor de onveranderde tariefposten zou zijn behouden en de opvattingen van de administratie zich zouden gronden op wetsduidingen van ministers, die over 't geheel eene vrijzinnige toepassing van het tarief hebben voorgestaan.

Dit neemt niet weg dat onderscheidene veranderingen, door den minister voorgesteld, aanbevelingswaard zijn. Eene technische herziening, die zich had bepaald tot het wegnemen van gebleken fouten zou dan ook moeilijk in betere handen kunnen zijn dan van dezen minister, wiens reusachtige kennis van het geheele economische leven tot in bijzonderheden zich uitstrekt.

Evenwel hoe groot de moeilijkheid van deze herziening ook mocht zijn, ze zou aan het ingediende ontwerp niet de eer hebben gegeven, herhaalde malen, in 1897 en volgende jaren, in de troonrede te worden vermeld. De beteekenis van het ontwerp ligt elders. Aangekondigd werd het reeds in de troonrede van 21 September 1897 in dezen vorm: „Aan versterking der Rijksinkomsten door wijziging van het tarief van invoerrechten met behoud zijner bestaande grondslagen wijd Ik mijne aandacht.“

Met deze woorden werd dus de nieuwe tariefswijziging gekenmerkt als eene van zuiver fiscaal aard. Eene belastingwet, noodig om de rijksinkomsten te versterken, in toenemende mate dienende voor de op het werkplan der regeering voor komende wettelijke maatregelen, welke aan de schatkist hooge eischen zouden stellen.

Eene wet, slechts ontworpen met het doel om uit de invoerrechten meer geld te putten, maar overbodig wanneer dat geld niet noodig zou zijn of van zelf uit andere belastingbronnen de middelen ruimer vloeiden.

Mocht ook al iemand met eenige verwondering gevraagd

hebben, hoe juist deze vrijhandelsgezinde minister met éene wijziging en verhooging van de invoerrechten kon beginnen, dan werd ter geruststelling dadelijk er op gewezen, dat de minister de bestaande grondslagen van het tarief wilde behouden en daarmede scheen eene wijziging in protectionistischen zin onvereenigbaar.

Thans ligt het ontwerp voor ons en rijst de vraag in de eerste plaats of de omstandigheden de indiening van eene belastingwet tot versterking van de Rijksinkomsten nog noodig maken.

Deze vraag moet zeer zeker ontkennend worden beantwoord. De Minister van Financiën verkeert in de gelukkige omstandigheid dat hij eerst de belastingschuldigen met eene dreigende belastingverhooging kan verschrikken om dan ten slotte te zeggen: behoud het geld maar, ik krijg al genoeg. Blijven de middelen zoo ruim vloeien als in de laatste jaren in steeds toenemende mate het geval is geweest, dan is de rechten verhooging overbodig ¹⁾).

Het schijnt niet wel mogelijk bij het sterk toenemend accres dier middelen uit te rekenen of de heffing van eene blijvende belasting van achttien ton noodig zal zijn of niet. Zeker is het, dat het ontbreken van deze belasting thans voor de schatkist nog niet hinderlijk is. Zelfs de heer Van Assendelft de Coningh een voorstander van eene verhooging der invoerrechten en dat op protectionistische gronden, erkende voor kort in eene redevoering, dat de behandeling van het ontwerp allerminst urgent is, daar de financieele toestand van 't land in de laatste jaren zeer gunstig mag genoemd worden en deze toestand niet is een gevolg van toevallige omstandigheden maar van blijvenden aard mag worden gerekend.

¹⁾ De aanwas der middelen in de laatste jaren en van de rijksontvangsten in het algemeen blijkt uit het volgend staatje.

	Gewone rijksmiddelen.		Totaal der rijksontvangsten.
	Raming.	Opbrengst. (duizendtallen guldens).	Opbrengst.
1896	119.762	122.121	134.413
1897	119.782	122.648	135.968
1898	121.905	124.942	147.228 (voorl. cijfer)
1899	124.997	130.886 (voorloopig cijfer)	148.022 »
1900	128.438	138.001 »	?

Het is m. i. oudenkbaar dat eene volksvertegenwoordiging, alleen om den Minister van Financiën in de gelegenheid te stellen in het vervolg naar „onberispelijke“ methode eene sluitende begroting in te dienen, er toe zal medewerken thans een zwaarder belastingdruk op te leggen. Evenwel kunnen sociale maatregelen van eenigszins ingrijpenden aard spoedig verandering in den toestand brengen en versterking van de inkomsten door belasting heffing noodzakelijk maken. Wordt eene verplichte invaliditeits- en ouderdomsverzekering ingevoerd en is daarvoor eene aanzienlijke jaarlijksche bijdrage uit de staatskas noodig, dan is het te voorzien dat de natuurlijke groei der middelen wel niet toereikend zal blijven. Een bedrag, zooals eene commissie uit de Liberale Unie wenschte beschikbaar te zien gesteld door den Staat nl. ongeveer vijf millioen gulden is niet zonder belastingverhooging te verkrijgen. In zooverre is het wetsvoorstel van den minister dan ook nog meer van beteekenis voor de belastingpolitiek van eene volgende regeering dan van de tegenwoordige, die, zooals bekend, zich tot het met voorliefde bestudeeren van dit moeilijke vraagstuk heeft bepaald.

Gesteld nu, de noodzakelijkheid van versterking der middelen is gebleken, behooren dan de invoerrechten in de eerste plaats te worden aangesproken? Meent men uit deze bron dadelijk en veel te kunnen putten?

Wie deze vraag toestemmend beantwoordt, behoort bij de samenstelling van het tarief dan wel ter dege rekening te houden met de eischen, die men aan de invoerrechten wil stellen in verband met de beginselen, die op het gebied der handelspolitiek worden gehuldigd.

Wie beslist tegenstander is van eene beschermende handelspolitiek, kan zonder twijfel uit invoerrechten een groot bedrag halen, zooals bv. vooral thans in Groot-Brittannie het geval is, zonder tot bescherming over te gaan. Evenwel moet daarop het geheele stelsel van invoerrechten zijn ingericht.

Met het onze is dat niet het geval. Reeds nu werkt het in zwakke mate beschermend; verhooging van het tariefspercentage maakt de bescherming grooter en zeer spoedig komt de grens, waarvoor den vrijhandelsgezinden wetgever de voordeelen, die hij aan invoerrechten als belastingbron toekent, worden

opgewogen door de nadeelen, die hij van toenemende bescherming verwacht.

Op het standpunt van den vrijhandelaar staat natuurlijk ook deze minister, de uitdrukkelijke verklaring in de memorie van toelichting is, met het oog op het verleden van dezen bewindsmann, zelfs ten eenenmale overbodig. Voor den minister is de vermeerdering van bescherming, die het ontwerp ontegenzeggelijk aanbiedt, een ongewenscht gevolg, dat evenwel niet opweegt tegen het voordeel om langs dezen weg achttien ton machtig te worden.

De vraag is gewettigd of voor- en nadeelen door den minister wel goed zijn gewogen.

Dat ons tegenwoordig tarief een zwak beschermend karakter heeft, blijkt voldoende uit het feit dat de grondstoffen van de nijverheid vrij zijn en vele half of geheel bewerkte fabrikaten met een lager of hooger recht worden getroffen. De fabrikant in het binnenland, die uit grondstoffen of halffabrikaten of afgewerkte nijverheidsproducten vervaardigt, wordt beschermd, wanneer het goederen betreft bestemd voor de binnenlandsche markt.

Wanneer men dan ook dikwijls het tegenwoordig tarief fiscaal noemt, dan is dat niet om de bovengenoemde grondslagen, die ook voor een scherp beschermend tarievenstelsel kunnen gelden, maar om de bijvoeging dat het recht op fabrikaten zeer matig, niet hooger dan 5 pCt. der waarde zal zijn en op halffabrikaten ongeveer de helft.

Het lage percentcijfer bepaalt den hoofdzakelijk fiscaal aard van ons tegenwoordig tarief. Daardoor is het mogelijk voornamelijk te letten op de belangen van de schatkist en is het niet noodig al te angstvallig acht te geven op de met elkander in botsing komende belangen der verschillende industrieën, waar het absolute belang voor iedere industrie zeer gering blijft.

De beginselen, die ten grondslag hebben gelegen aan de wijzigingen, welke het tarief zijne tegenwoordige gedaante in 1862 en later in 1877 hebben gegeven, zijn evenwel de beginselen van eene vrijzinnige handelspolitiek. Het percentcijfer werd voor de meeste fabrikaten verlaagd in 1862 van 6 op 5 pCt. Dat deze verlaging niet door meerdere is gevolgd,

moet worden toegeschreven aan de eischen van de schatkist, die verdere opoffering van inkomsten niet mogelijk maakten. In den gedachtengang van de mannen van 1862 en 1877 zou de tegenwoordige ruime opbrengst der middelen eene aansporing zijn geweest om nog verder te gaan in de richting van het vrije ruilverkeer door verdere verlaging of geheele vrijstelling.

Wanneer thans de wetgever aan den bouw van ons tarief niet durft te raken, maar tegelijkertijd de beginselen van den vrijhandel wil huldigen, kan van verhooging van de opbrengst geen sprake zijn.

't Is te verwonderen dat deze minister niet met meer klem van redenen in de memorie van toelichting heeft aangetoond, waarom een andere bouw van het tarief, waardoor meerdere opbrengst ook zonder bescherming mogelijk wordt, niet met goed gevolg kan worden ondernomen.

De minister zegt hiervan in de Memorie van Toelichting slechts het volgende:

„In het afgetrokkene beschouwd, zou het wenschelijk zijn geweest in de richting van technische verbetering nog belangrijk verder te gaan door, naar het voorbeeld van het Britsche tarief, de invoerrechten tot weinig artikelen te bepalen. Dat is echter daarom niet mogelijk, omdat het Britsche tarief sommige artikelen zeer zwaar belast — koffie bv. met f 16.67, thee met f 44.46 (tijdelijk zelfs met f 66.69), onbewerkte tabak met f 355 (tijdelijk zelfs met f 400) per 100 kilogram — hetgeen voor ons land niet ware aan te bevelen. De drie genoemde artikelen brachten in 1899 ruim 15.000.000 p. st. in de schatkist. Ter verklaring van de talrijkheid onzer tariefposten moet verder gewezen worden op den onderlingen samenhang van vele dier posten. Houtwerk brengt nauwelijks f 30.000 op, doch men kan dit artikel niet vrij geven zoolang kramerijen belast zijn; en het zelfde geldt van aardewerk, glaswerk, lampen, lederwerk, lijsten, metaalwaren. Zoo hangen ook de posten manufacturen, modewaren, kleederen en kleedingstukken met elkander samen. Het denkbeeld om een noemenswaardige beperking te brengen in het aantal belaste artikelen moet derhalve als onuitvoerbaar worden ter zijde gesteld.”

Is hiermede wel aan de zaak, die het hier geldt, de aandacht geschonken, die ze verdient? Het gaat toch immers niet om de vraag hoe men het tarief de geringste uitbreiding kan geven, maar wel wordt gevraagd: hoe moet de grondslag zijn van een tarief, dat meer kan opbrengen dan thans en niet sterker beschermend gaat werken.

Dit toch is het groote voordeel van het Britsche tarief, dat de rechten worden geheven van artikelen, die daar te lande niet worden voortgebracht. Een beschermend karakter kunnen zij dus niet bezitten. Wel is waar drukken de speciaal genoemde belastingen zwaar op degenen, die koffie, thee en tabak gebruiken, maar in zekeren zin zou men deze genotmiddelen kunnen beschouwen als voorwerpen van betrekkelijke weelde.

Laten de omstandigheden toe deze rechten te verminderen bij gunstigen staat der geldmiddelen, niemand heeft er belang bij zich daartegen te verzetten. Verhooging vindt algemeen afkeuring en moet door dringende noodzakelijkheid worden geboden, verlaging wordt dankbaar aanvaard.

Zuiver van het standpunt van belastingheffing beoordeeld is ook daarom eene belasting, die met vermeerdering van bescherming gepaard gaat, verwerpelijk. Uit een fiscaal oogpunt is het niet goed dat eene klasse der bevolking belang heeft bij verhooging van belastingen. Het blijft dus gewenscht dat nog nader wordt aangetoond, waarom het onmogelijk is in ons land, indien dan vermeerdering der baten uit invoerrechten noodig wordt geoordeeld, artikelen, die hier te lande niet kunnen worden voortgebracht, zwaarder te belasten. Waarom b.v. moet het artikel koffie onbelast blijven waar thee wordt getroffen met een recht van f 25 per 100 KG., een recht, dat voor vele, algemeen gebruikte, theesoorten ongeveer 50 procent der waarde bedraagt? Beide artikelen dienen in verschillende deelen des lands als genotmiddelen voor algemeen volksgebruik, beide zijn voor een deel althans afkomstig uit onze overzeesche bezittingen terwijl zelfs dit aandeel tegenwoordig voor thee veel grooter is dan voor koffie. Voor beide is het van groot belang in ons land eene markt te behouden en deze voortdurend van grooter beteekenis te doen worden.

Welnu wanneer de wetgever dan geen enkele poging doet om het recht voor thee te verminderen en dus daarvan blijk-

baar voor den handel evenmin als voor de consumtie groote nadeelen ducht, waarom dan niet evenzoo gehandeld voor koffie?

Volgens de jaarcijfers zou het saldo invoer van koffie in 1899 hebben bedragen ruim 45.000.000 KG., welk cijfer vrij zeker veel hooger is dan het verbruik jaarlijks beloopt en dus een gevolg is van de gebrekkige statistiek voor een artikel waarvan geen recht wordt geheven. In Duitschland, waar een recht van 40 mk. per 100 KG. wordt geheven was het verbruik van koffie in 1899 3.27 KG. per hoofd van de bevolking, in Frankrijk, waar het invoerrecht bedraagt minstens 136 frcs per 100 KG., beliep dit zelfde verbruik in 1899, 2.10 KG. Wanneer men bedenkt dat de prijs van koffie dus hier te lande belangrijk lager is, dan is een jaarlijksche consumtie per hoofd van de bevolking van 5 KG. voor ons land zeker niet overdreven. Een consumtie van 25.000.000 KG. zou reeds bij een zeer gering recht een groot gedeelte van de gewenschte achttien ton kunnen opbrengen.

Het is er verre van, dat deze belasting, die in 1822 tot een bedrag van f 2 per 100 KG. werd geheven en in 1845 werd afgeschaft, mij raadzaam voorkomt. Integendeel ik geloof dat men beter deed het recht op thee te verlagen dan dat op koffie in te voeren. Van het standpunt evenwel van eene regeering, die geene bescherming wenscht en toch de invoerrechten meerdere gelden wil doen opbrengen zijn dergelijke rechten het meest rationeel. Zij hinderen niet de nijverheid daar de getroffen artikelen niet onder de grondstoffen behooren. Bij uitvoer van fabrikaten is het stelsel van teruggave der rechten, welke geheven zijn van de voor deze goederen benodigde grondstoffen, noodzakelijk en bij de groote moeilijkheden, die in de practijk aan dergelijke teruggaven zijn verbonden, is belasting der grondstof per se verwerpelijk. Maar deze bezwaren, die vooral bij onze krachtige sigarenindustrie, welke voor export werkt, kunnen worden aangevoerd tegen hooge rechten op onbewerkte tabak, met het oog op onze cacaoindustrie tegen rechten op cacao-boonen, gelden niet voor koffie en thee.

De motiveering van den minister, waarom slechts het middel: verhooging van het tariefspercentage, kon toegepast worden, schijnt dus niet afdoende.

Door thans te blijven vasthouden aan het vroegere stelsel om zeer vele artikelen te treffen, maar het recht voor fabrikaten iets te verhoogen, geeft de Minister te kennen, dat het bezwaar van vermeerderde bescherming in dezen niet groot is. Wel zou de regeering liever het percentage onveranderd hebben gelaten maar de eischen van de schatkist deden zich gelden en bleken zwaarder te wegen dan de vrees voor verdere afwijking van het vrije ruilverkeer.

Hoe het tegenwoordige recht van 5 pCt. op fabrikaten beschermend werkt is duidelijk. Werd toch eene zekere hoeveelheid van een zeker fabrikaat in ons land gevraagd vóór het recht van 5 pCt. daarop was gelegd, dan zal, wanneer een gedeelte der behoefte door het buitenland werd gedekt, bij instelling van het invoerrecht, het aanbod tegen den ouden prijs alleen kunnen komen van de binnenlandsche fabrikanten en van dat gedeelte der buitenlandsche, die bij 5 pCt. lageren prijs ook nog aan de markt zouden zijn. Dit aantal is kleiner dan vroeger en deze vermindering in aanbod veroorzaakt eene prijsstijging binnenslands tot een bedrag, niet ten volle gelijk aan het geheven recht, soms daarvan slechts een klein gedeelte uitmakend.

De binnenlandsche fabrikant trekt dus ten koste van den verbruiker eenig voordeel uit deze rechtenheffing zoolang zijne grondstoffen geene prijsverhooging ondergaan, hetzij door meerdere vraag, wanneer deze grondstof voor zijne nijverheid binnenslands wordt voortgebracht of door eene evenredige rechtenheffing wanneer deze grondstof van elders wordt ingevoerd.

Verhooging van rechten op fabrikaten beteekent dus vermeerdering van voordeelen voor enkele industrieën, maar deze voordeelen zijn zeer ongelijk verdeeld over de verschillende takken van nijverheid. Waar toch de binnenlandsche behoefte reeds voor 90 pCt. door den binnenlandischen fabrikant wordt gedekt zal een gansch andere prijsstijging door eene rechtenverhooging ontstaan dan bij een fabrikaat, dat nog voor de helft uit het buitenland wordt betrokken, terwijl die industrieën, die reeds geheel de binnenlandsche behoefte bevredigen en den prijs hunner producten zien bepalen door de buitenlandsche markt, in 't geheel geen voordeel genieten. Tenzij er vereeniging plaats vindt tot trusts, kartelle of dergelijke ondernemersvereenigingen om den binnenlandischen verbruiker binnen de

grenzen van de verhooging te exploiteeren. In dergelijke gevallen brengt het invoerrecht niets op.

Iets anders is het wanneer onder een tariefpost ook goederen voorkomen van specialen aard, voorwerpen van mode en smaak, die slechts als ze van bepaalde buitenlandsche fabrikanten afkomstig zijn, den smaak van het publiek bevredigen. Dat het publiek dan dikwijls bedrogen wordt, is bekend, er worden heel wat echte Engelsche stoffen geleverd en geprezen, die door onze flinke Tilburgsche fabrikanten zijn vervaardigd. Maar voor die artikelen, die bepaald om een zeker merk of productie plaats gevraagd worden, zal verhooging van het invoerrecht eenvoudig beteekenen vermeerdering van belasting voor eene klasse van verbruikers, die zeer goed die belasting kunnen betalen, terwijl voor de binnenlandsche nijverheid daaruit geene bescherming voortvloeit wanneer nl. overigens die binnenlandsche industrie geheel in de behoefte voorziet of zelfs voor export werkt.

Een dergelijk geval doet zich b.v. voor bij sigaren, welke thans slechts in betrekkelijk kleine hoeveelheden van bijzondere soorten worden ingevoerd. Wie Manilla- of Havanna sigaren wil rooken kan gerust wat meer belasting betalen, terwijl de sigarenfabrikant hier te lande, wiens productie veel grooter is dan de binnenlandsche markt behoeft, niet wordt beschermd als een recht op sigaren wordt gelegd.

Evenwel mag hierbij niet uit het oog worden verloren wat de minister in ander verband zoo juist heeft opgemerkt over de voortdurend veranderende behoeften en de daarmee gepaard gaande veranderingen in vraag en aanbod van goederen. Hierdoor kan een invoerrecht dat thans niet beschermend werkt, zeer spoedig beschermend worden.

Ook daar dus waar de regeering, zich grondende op den tegenwoordigen toestand, somwijlen zal kunnen aannemelijk maken, dat de rechten-verhooging neerkomt op de verbruikers van eenige artikelen, die hier te lande toch niet worden vervaardigd of van speciale waren, die toch zullen gevraagd worden uit het buitenland indien de rechten worden verhoogd, moet steeds worden bedacht, dat deze toestand elk oogenblik kan veranderen en gewoonlijk ook verandert.

En nu is het eigenaardige van deze invoerrechten, dat zij

als het ware met weerhaken zijn voorzien, ze dringen gemakkelijk dieper in, maar zijn o zoo moeilijk terug te trekken.

Is de verhooging van invoerrechten zóó gering, dat het de moeite niet loont, zich voor deze herziening warm te maken? De heer Cohen Stuart is blijkens zijne rede in de bovengenoemde vergadering van „het vrije ruilverkeer“ van dat gevoelen. Zijns inziens is de bescherming, die het tegenwoordig tarief geeft, zóó laag dat het al te veel gelijk op principien reiterei om tegen de verhooging van 1 pCt. te protesteeren.

Inderdaad deze redeneering is aantrekkelijk.

Wat maakt één percentje uit? Zich ten aanzien hiervan te beroepen op de beginselen van dezen minister geeft toch waarlijk wel den schijn van aan een leer de practijk op te offeren. En dat voor één percent!

Toch moet al dadelijk niet vergeten worden dat deze rechten-wijziging geroepen is achttien ton in de schatkist te brengen.

Wanneer de wetgever bedrijfs- en vermogensbelasting door verhooging van het percentage achttien ton meer liet opbrengen, zou men het koor van belastingschuldigen de beteekenis van die meerdere belasting wel ter dege hooren uitgalmen.

Maar men vergete vooral niet deze verhooging van invoerrechten te beschouwen in verband met de andere maatregelen, die de opbrengst der zelfde rechten hebben verhoogd en belichaamd zijn in de wet van 20 April 1895.

De strekking van deze wet: te verzekeren dat de Staat krijgt wat hem toekomt, de schromelijke ontduikingen tegen te gaan door te lage aangifte der waarde, is in alle opzichten rechtvaardig. Het middel: waardeschatting door de ambtenaren met beroep op commissiën van beoordeeling en een raad van beroep heeft uitstekend doel getroffen.

Maar toch verlieze men niet uit het oog dat feitelijk voor handel en industrie deze wijziging neerkwam op eene belangrijke verhooging van het invoerrecht naar de waarde. De ontduiking was niet bepaald tot enkele gewetenlooze smokkeelaars, ze was algemeen, de buitenlandsche leveranciers leverden de goederen veelal vrij van vracht en rechten en de importeurs waren volkomen op de hoogte van de middelen om met een

zeer gering percentage van de waarde te kunnen volstaan, terwijl de groote importhuizen, die zelve de rechten betaalden, het kunstje evengoed kenden.

Ten einde deze feitelijke verhooging van rechten na te gaan zijn uit de jaarcijfers over 1893, 1894, 1896 en 1897 de onderstaande getallen getrokken, aangevende de opbrengst van het recht, voorzoover geheven naar de waarde van de artikelen, die in de bedoelde rubrieken, voorkomen.

Invoerrecht in duizendtallen guldens.

5 pCt. der waarde.

Naam.	1893.	1894.	1896.	1897.
Aardewerk, enz.	44.0	50.4	63.1	63.4
Glas en Glaswerk	88.7	93.3	147.0	154.1
Goud- en zilverwerk . . .	6.8	6.5	9.9	9.1
Hoeden en vilt	37.5	35.9	67.1	75.4
Houtwerk	18.5	19.0	31.2	29.8
Bereide pelterijen, enz. .	69.4	65.1	117.5	124.9
IJzerwerk	256.1	230.1	392.0	448.1
Instrumenten	67.5	87.5	152.9	137.0
Kleedingstukken	199.0	183.0	314.6	312.5
Koperwerk	39.7	42.2	75.3	88.8
Kramerijen.	194.8	194.7	351.6	374.0
Krenten	152.4	124.7	179.0	153.5
Manufacturen	1067.4	1067.2	1650.7	1755.8
Meubelen	63.0	76.7	96.4	106.6
Modewaren.	88.8	82.4	155.3	154.8
Papier	165.0	161.9	251.3	257.1
Specerijen	19.4	17.4	22.3	21.2
Tapijten.	83.5	80.9	123.7	131.3
Uurwerken.	32.8	30.3	40.4	43.8
	2694.3	2649.2	4241.3	4441.2
	gem. 2671.8	gem. 4341.3		

Deze staat geeft zeer duidelijk het beeld weer, dat men bij eene rechten verhooging kan waarnemen. Ook indien men in aanmerking neemt dat de invoer voortdurend krachtig is toegenomen en dat onder het bedrag der rechten ook de verbeurde boeten zijn opgenomen, kan men toch hieruit wel deze gevolgtrekking afleiden, dat na 1895 wordt betaald van fabrikaten 5 pCt. der waarde en vóór dien tijd zeker niet meer dan 3 pCt. tot $3\frac{1}{2}$ pCt.

Indien het den minister van het ministerie Roëll in 1895

te doen was geweest om in dezelfde richting door te gaan als reeds van 1845 af maar vooral in 1862 en 1877 het geval is geweest en voortdurend het vrije ruilverkeer te naderen, zouden de bepalingen van de wet van 20 April 1895 vergezeld zijn geweest van andere, waarbij het percentage der heffing was verlaagd.

Dit is niet geschied.

Gaat men nu verder het percentage verhoogen tot 6, dan kan men toch waarlijk niet meer spreken van het onbeduidende der rechten verhooging in de laatste vijf jaren.

Dat het gevolg van de wet van 20 April 1895 is geweest vermeerdering van bescherming, wordt ook in protectionistische geschriften beaamd. De invloed is voor sommige artikelen zeer wel merkbaar geweest. Wil men weten welke? de minister zou slechts eene vermindering tot $3\frac{1}{2}$ pCt. b.v. behoeven aan te kondigen om de klachten van fabrikanten over benadeeling van hunne industrie in overvloedige mate te ontvangen. Zonder twijfel zal dan ook de ingestelde verhooging in denzelfden beschermenden zin krachtig doorwerken.

Met een percentage van 6 pCt. zijn wij voor tal van artikelen nominaal weer aangeland bij het tariefs percentage van vóór 1862, feitelijk is het hooger door betere en scherpere heffing. Maar bovendien waar het toenmalige tarief bij een percentage van 6 pCt. te beschermend werd geacht, zou dat thans niet zelfs bij een zelfde feitelijk percentage in verhoogde mate het geval zijn?

De invloed van de bescherming op een bepaalden nijverheidstak wordt gemeten door de verhooging van het gemiddeld winst percentage, dat de in die nijverheid belegde kapitalen opleveren. Hoe hooger dit stijgt, hoe meer worden kapitalen en arbeidskrachten getrokken naar dezen tak van nijverheid ten koste van andere, die daardoor niet tot die mate van ontwikkeling komen als anders het geval zou zijn.

Nu is het niet tegen te spreken dat ten gevolge van de steeds verder gaande uitvindingen en verbeteringen in de techniek met een zelfde kapitaal veel grootere waarde hoeveelheden worden voortgebracht dan voor veertig jaren.

Maar daaruit volgt dan toch ook evenzeer dat 6 pCt. van deze voortgebrachte waarde een geheel ander en veel grooter

percentage uitmaakt van het in de bedoelde ondernemingen aangelegde kapitaal dan vroeger.

Het kan dan ook niet worden ontkend, dat wij bij het inwerking treden van het nieuwe tarief, opgemaakt naar het ingediende ontwerp, voor verschillende industrieën eene bescherming zullen hebben in het leven geroepen, aanmerkelijk grooter dan in de laatste vijftig jaren in ons land is voorgekomen.

Evenwel de rationeele protectionist zal zelfs met deze tariefs-wijziging geen vrede hebben.

Het zou van protectionistisch standpunt zonder twijfel zeer af te keuren zijn bescherming in te voeren door bij het tegenwoordig bestaand tarief alleen enkele verhoogingen van het percentage der rechten voor fabrikaten aan te brengen. Komt er een protectionistische meerderheid in ons land en ook in de volksvertegenwoordiging, dan zal men niet alleen moeten letten op de eischen van die groepen van voortbrengers, die thans van belang zijn voor de nationale welvaart, maar vooral ook op de voortbrenging, die van belang kan worden.

Een beschermend tarief moet altijd een zeer fijn en gevoelig instrument zijn. Het vereischt van en veronderstelt bij den wetgever een zeer uitgebreide en gedetailleerde kennis van de meest verschillende takken van bedrijf, nog meer een helder inzicht in den aanleg en ontwikkelingsgang van het volk, ten slotte de bereidwilligheid van de volksvertegenwoordiging om belangen van enkele groepen van personen bij de vaststelling van het tarief ondergeschikt te maken aan de algemeene belangen ¹⁾.

¹⁾ Uit dat oogpunt moet zeker ook beschouwd worden het ontwerp-program van actie der anti-revolutionaire partij, dat, in strijd met hetgeen in 1897 werd beoogd wél vermeerdering van bescherming wenscht voor de nijverheid maar graanrechten buiten-sluit. Voor mij trouwens eene bevestiging van hetgeen den graan-verbouwenden landbouwers in het Noorden des lands reeds in 1896 is voorgehouden, dat bij den hevigen strijd van belangen, als eenmaal het protectionisme zijn intrede heeft gedaan, de graanverbouwer het zal verliezen tegen den veeteler, den industrie-arbeider, den handelaar, den fabrikant. Deze allen vereenigen zich steeds te zamen tegen graanrechten maar hebben voor een deel geen bezwaren tegen verhooging van rechten op producten der nijverheid.

Geen wonder zou het zijn indien landbouw-protectionisten van vroeger front maakten tegen de plannen van den minister.

Het is zeer juist betoogd in de brochure van den heer Van Dusseldorp ¹⁾, met wier strekking ik het overigens niet eens ben, dat bij aanneming van eene beschermende handelspolitiek, eerst een zeer nauwkeurig onderzoek moet worden ingesteld naar de beteekenis, die elke afzonderlijke tak van nijverheid bezit voor de maatschappij en bij rationeele toepassing van eene heffing van beschermende rechten, moet worden gezorgd dat deze vooral bevorderen die industrieën waar de vermeerdering van de waarde der grondstoffen door bewerking voor een groot deel den arbeid ten goede komt.

Met dezen eisch is bij het voorgestelde tarief natuurlijk in 't geheel geen rekening gehouden.

Maar ook voor den vrijhandelaar, die overtuigd is dat de ligging van ons land en de aard van ons volk toepassing van een zoo vrij mogelijk ruilverkeer gebiedend voorschrijft, is het ontwerp onaannemelijk. Het beteekent een schrede terug op den weg, die bij de tariefsherzieningen in 1862 en '77 in goede richting werd bewandeld. Naar zijne meening toch maakt de toepassing van een vrijhandelsstelsel ons land meer en meer tot het meest voordeelig terrein voor export industrieën. Steeds blijft het en wordt het nog meer evenals vroeger, maar onder gewijzigde omstandigheden, de brug voor de goederen van Oost naar West en Noord naar Zuid. Voor den vrijhandelaar beteekent de toepassing van het vrije ruilverkeer voor ons volk de veiligste positie onder de naties. Het doet ons de vriendschap verwerven van allen, wier producten wij niet door belemmerende tarieven van onze markt weren en wie wij, voorzover met een goed bestuur en de belangen der bevolking is overeen te brengen, gelegenheid geven hunne kapitalen in ons land en zijne bezittingen en koloniën vruchtbaar te maken. Ten slotte is de vrijhandelaar overtuigd dat door eene vrijzinnige handelspolitiek zooveel mogelijk wordt tegengegaan het uit elkaar scheuren van de maatschappij door het aanscherpen van den belangenstrijd, die in protectionistische landen aanleiding geeft tot een alles behalve verheffende binnenlandsche en buitenlandsche politiek.

¹⁾ Drie stelsels van Handelspolitiek.

Het zou zeer gewenscht zijn dat de opbrengst der tegenwoordige belastingen zoodanig bleef toenemen, dat daaruit kunnen worden voldaan de sterk klimmende uitgaven, voor een goed deel gedaan voor zaken, die de volkswelvaart ten goede komende, weer zullen leiden tot ruimer vloeien van de staatsinkomsten in het vervolg. Voorzichtigheid blijft voor den Minister van Financiën plicht, eene reeks van gunstige jaren mag niet het oog doen sluiten voor mogelijke vermindering.

Komt de tijd, dat de overschotten in tekorten veranderen, laat men dan uitzien naar het punt waar zwaardere druk kan worden uitgeoefend. Wordt de toestand zóó bedenkelijk dat aan de eischen van den dienst slechts kan worden tegemoet gekomen door te gelijktijd verderen inbreuk te maken op den aard en het karakter van ons tegenwoordig tarief en daarmede van onze handelspolitiek, het zij zoo, maar laat dan eerst die dringende noodzakelijkheid blijken.

In oorlogstijden, bij nationale rampen kan men zich, om aan geld te komen, niet altijd nauw binden aan de voorschriften van de meest gewenschte handelspolitiek, thans bestaat toch zeker bij de sterk zwellende inkomsten een dergelijke noodzakelijkheid niet.

Er zijn tal van belastingen, die eerder aangewezen zijn om meer op te brengen door hooger heffingscijfer dan invoerrechten. Altijd is het hoogst moeilijk uit te maken waar ten slotte de druk van eene nieuwe belasting of verzwaring van eene bestaande, neerkomt. De afwenteling van belastingdruk is zeker wel het moeilijkste vraagstuk, maar nergens moeilijker dan waar het geldt een gansche reeks van belastingen op een zeer groot aantal artikelen, zooals die in de verschillende tariefposten zijn samengevat.

Men meent te treffen de verbruikers van speciale, uit het buitenland betrokken artikelen van weelde en acht zich daarmede terecht verantwoord. Maar ondertusschen blijkt het dat door denzelfden maatregel verbruikers van de meest noodwendige, eenvoudige goederen nu of later worden getroffen, of soms de handelsstand, die de artikelen verkoopt terwijl de belastingschuldige dien men op het oog had, vrij loopt.

Wil men rechten heffen, waarvan de druk nauwkeurig is te

bepalen, dan komt men terecht juist bij de noodzakelijke levensbehoeften, en deze worden, misschien omdat men zoo nauwkeurig den druk kan nagaan, ten sterkste afgekeurd.

En terwijl men nu aan de eene zijde een druk oplegt, die wel over velen verdeeld wordt maar dan toch een last beteekent van achttien ton, weet men aan de andere zijde in het minst niet waar en in welke mate de voordeelen in de verschillende deelen der nijverheid zullen worden genoten, hetgeen althans bij een rationeel beschermend stelsel wèl het geval is en vooraf duidelijk wordt aangewezen. Daarentegen kan men reeds nu, de heer Plate heeft het reeds voor een enkel artikel aangetoond, verwachten dat enkele fabrieken door de voorgenomen verhooging van rechten zullen worden benadeeld, zooals de margarine- en de vernissen-fabrikage door de verhooging van het recht op oliën en het uitbreiden van dezen post tot tegenwoordig onbelaste.

Inderdaad van welk standpunt beschouwd, van den protectionist, den vrijhandelaar of den fiscus, de verhooging van de rechten op fabrikaten van 5 tot 6 pO_t. blijft ongewenscht. Vermogens-, bedrijfs- en successiebelasting komen zeer zeker eerder in aanmerking voor de verschaffing van hetgeen voortgaande sociale maatregelen moeten kosten.

Het ligt evenwel buiten het bestek van dit artikel daarover in bijzonderheden te treden.

Slechts ten aanzien van enkele tariefsposten wensch ik enkele opmerkingen te maken, daarbij niet in herhaling vallende van hetgeen door den heer Plate ten aanzien van onderscheidene onderdeelen van het tarief ter vergadering van het vrije ruilverkeer (Economist December 1900) zoo helder is uiteengezet.¹⁾

Indien de minister de verhooging van opbrengst kon laten vallen is er veel in het ontwerp dat ten aanzien van onderscheidene artikelen aanbeveling verdient. Vele gebreken, door de ervaring aangewezen, worden weggenomen. De minister heeft er niet tegen opgezien daarvoor soms belangrijke veran-

¹⁾ Dit artikel was geschreven voor ik kennis kon nemen van het verhandelde ter vergadering van de kamer van koophandel te Rotterdam, eene hoogst belangrijke vergadering, waarin tal van gewichtige opmerkingen over het hier behandelde onderwerp zijn gemaakt.

deringen aan te brengen. De nieuwe tekst der wet is eenvoudig en helder en voor den handel duidelijk.

Een van de belangrijkste verbeteringen is wel dat in art. 4 „Machineriën, werktuigen en gereedschappen, alsmede onderdeelen daarvan, onverschillig uit welke stof vervaardigd“, worden vrij gegeven tenzij uitdrukkelijk in het tarief als belast genoemd.

Met deze vrijstelling wordt beoogd in vrijzinnigen geest een stap verder te doen dan de wetgever in 1877 heeft gedurfd. Deze had de fabrieks-, landbouw- en stoomwerktuigen, tot dusverre met 1 pCt. belast, vrij gelaten en het recht van 5 pCt. op de gewone gereedschappen van den werkman afgeschaft; thans worden ook werktuigen in het algemeen, zoowel als de onderdeelen vrij gegeven. De lastige vraag of een machinedeel niet alleen voor een fabriek bestemd maar ook alleen voor dat doel geschikt was, komt niet meer voor.

Afgescheiden van de andere moeilijkheden, door den minister toegelicht en welke thans zullen worden vermeden, is hier tevens voldaan aan een eisch der rechtvaardigheid om nl. de werktuigen van den kleinen ondernemer niet langer te belasten waar de machines van den grooten fabrikant vrij zijn.

Uitgezonderd zijn, en terecht, gereedschap voor keuken en kantoor, bovendien tafel-, scheer-, voorsnij- en zakmessen, die dan ook onder de post kramerij en galanteriewaren en schrijf-, bureau- en teekenbehoeften zijn opgenomen.

Tot dusverre zijn keukens nog niet in die mate als bakkerijen zelfstandige bedrijven geworden.

Behalve deze vrijstelling vindt men in het nieuwe tarief nog die van schepen, schuiten en vaartuigen, bestemd om binnenslands te blijven, waarvan een invoerrecht wordt geheven van 1 pCt., hetgeen zeer terecht voor afschaffing wordt voorgedragen. De moeilijkheid om te beoordeelen of werkelijk de schepen de bedoelde bestemming hebben en de onbeduidende opbrengst, verklaren deze vrijzinnige verbetering voldoende.

Eene geringe vermindering ondergaat nog het recht op creosoot en carbolzuur, dat van f 0.55 per 100 KG. wordt gebracht op f 0.40. Met het oog op het gebruik, dat van beide stoffen wordt gemaakt, zou vrijstelling in dezen alleszins gemotiveerd zijn. Met deze weinige verminderingen is de rij, behalve bij den post metaalwaren, uitgeput.

Een lange reeks verhoogingen staat daar tegenover, waarvan onderscheidene, afgezien van de algemeene opmerkingen, tegen de verhoging van de rechten op fabrikaten gericht, zijn af te keuren doordat zij den kring van vrijstellingen noodeloos beperken of een last leggen waar ze niet gelegd moet worden. Enkele dezer beperkingen vinden hier plaats.

Aardewerk. Tot dusver waren verglaasde dakpannen en tegels vrij, in het vervolg zullen ze aan een recht van 6 pCt. onderworpen worden.

Eetwaren. Op dit oogenblik bestaat de verkeerde toestand dat alle vleesch- en vischwaren en groenten van ordinaire soorten, ingevoerd in luchtdichte verpakking, even zwaar worden belast als de fijne waren in luchtledige verpakking. Deze toestand wordt bestendigd. Het recht drukt ook in het nieuwe tarief zeer ongelijkmatig daar de bedoelde eetwaren, men denke aan blikjes vleesch, lang niet altijd als voorwerp van weelde zijn te beschouwen en althans niet op dezelfde lijn staan als truffels, champignons enz. Vooral waar het recht f 25 per 100 KG. bedraagt, is dit verschil zeer groot.

Garen en Koord. Terwijl thans slechts de meer dan twee draads getwijfde geverfde of ongeverfde wollen of sajetten garens belast waren met 3 pCt., wordt voorgesteld dat recht uit te breiden ook tot katoenen naaigaren, indien slechts gewonden op klossen of kaarten of in strengen of kluwens zoodanig dat het voor detailverkoop geschikt is.

De minister meent dat deze katoenen naaigarens niet vrijgesteld mogen blijven, ofschoon ze toch zeker voor een goed deel gebruikt worden door naaisters en kleermakers, voor wie ze een hulpmiddel zijn dat wel niet veel duurder zal worden, maar dan toch van deze klassen der slechtst gesalarieerden eenige opoffering vraagt.

Bovendien sleept deze post nu ook met zich de heffing van een recht op touw ad 3 pCt. en dat weer de heffing van 3 pCt. op stalen touwen enz., ten nadeele althans van den scheepsbouw en scheepvaart.

Houtwerk. Tot dusver was houtwerk belast met 5 pCt. welk percentage tot 6 wordt verhoogd. Evenwel wordt tevens uitbreiding aan den post gegeven daar tot dusver klompen vrijgesteld waren en thans ook met 6 pCt. worden getroffen.

Klompen zijn in den loop der jaren aanmerkelijk in prijs gestegen en vormen de gewone voetbedekking voor den plattelandsbewoner speciaal den arbeider. Zes procent zal allicht op een paar klompen twee cents verschil maken hetgeen aan een arbeidersgezin met kinderen, die in de schooljaren zijn, gemakkelijk in het jaar 50 ct. of meer kan kosten. Een last niet groot maar gelegd op verkeerde schouders. Terwille van de concurrentie tusschen klompen en schoenen is het recht waarlijk niet noodig.

Manufacturen. Het opnemen onder dezen post van zeildoek en zeilen zal tot velerlei moeilijkheden aanleiding geven zooals de heer Plate heeft uiteengezet. Met het tegenwoordige artikel is dit in een ander opzicht het geval daar de handel alle zeildoek wil vrijgelaten hebben en de administratie alleen datgene, dat alleen voor gewone scheepszeilen geschikt is. Waarom nu ter voorkoming der moeilijkheden ook scheepszeilen en zeildoek dat alleen voor zeilen geschikt is, worden belast, is moeilijk in te zien, waar tot dusver steeds de leer heeft gegolden onze scheepvaart zoo weinig mogelijk te belasten, eene leer, die dateert van de opheffing der scheepvaartrechten, maar nog alleszins recht van bestaan heeft.

Meelfabrikaten en aardappelmeelfabrikaten. De minister heeft zich gelukkig niet laten verleiden tot het heffen van een recht op tarwemeel, waarop voortdurend in tal van adressen is aangedrongen. Toch zou met behoud van de tegenwoordige grondslagen het recht te verdedigen zijn tot een matig bedrag van bv. 3 pCt. als halffabrikaat. Hieruit blijkt weer duidelijk hoezeer met behoud van de tegenwoordige grondslagen een protectionistisch tarief mogelijk is.

Waarom wordt meel nu niet belast? Omdat het een fabrikaat is waarvan een invoerrecht den prijs zou verhoogen van een der eerste levensbehoeften. Een belasting zou daar mede gelegd worden vooral op de minder goedgebevolking, deels ten bate van de schatkist, deels ten voordeele van de meelfabrikanten.

In dezen hebben dus de aanwijzingen van eene gezonde belastingpolitiek geleid tot vrijstelling. Maar waarom wordt dan nu het recht op andere, voor het leven van den minder goedgebevolkte, noodzakelijke stoffen als bv. petroleum en klompen verhoogd?

Wat nu meelfabrikaten betreft, is het recht van revalenta arabica van 40 cts. gebracht op f 2 de 100 K. Wanneer wij in den volgende tariefpost lezen dat gecondenseerde melk, die eveneens dikwijls door zwakken en zieken wordt gebruikt, wordt getroffen met 25 Gld de 100 Kg., dan schijnt het dat de minister bij dit ontwerp en voor de economisch- en voor de physiek zwakken niet die consideratie heeft gebruikt, die men mocht verwachten van deze regeering.

Gecondenseerde melk zou zeker uithoofde van hare bestemming voor een lager recht in aanmerking komen.

Metaalwaren. Bij dezen post treft de veel juistere, meer zorgvuldige en kortere omschrijving tegenover die in het thans bestaande tarief. Hoofdzaak is dat de metalen (goud en zilver staan buiten den post) die als grondstoffen binnenkomen onbelast blijven. Daarom wordt voorgeschreven dat gietmetaal, bestemd om na nieuwe smelting te worden verwerkt en eveneens metaal, dat in vasten toestand enkele zeer eenvoudige, met name aangeduide, bewerkingen heeft ondergaan, vrij zal zijn omdat ook het laatste als grondstof voor onze nijverheid is te beschouwen. Eveneens blijven vrij rails, dwarsliggers, lasch- en verbindingsplaten voor spoorwegen.

Zoodra metaalwaren evenwel als halffabrikaat zijn te beschouwen zooals gietstukken, die hier te lande nog slechts eene afwerking behoeven te ontvangen zonder omgesmolten te worden, treft hun een laag recht van 2 pCt. Hetzelfde wordt geheven voor buizen en daarvoor dienende fittings, die tot dusver vrij waren. Eveneens kranen, spijkers, draadnagels, duimen en schroeven, moeren, klinkbouten, klinknagels, haak- en schroefbouten, ijzeren en stalen kettingen en ijzeren emmers, waarvan sommige thans met 5 pCt. zijn belast en andere vrij. Het artikel ijzeren en stalen touwwerk en tot touwwerk verwerkt koperdraad, niet met andere stoffen omgeven, wordt zooals boven is opgemerkt, als concurreerend met koord getroffen met hetzelfde recht van 3 pCt.

Ofschoon niet te verwachten is dat bij deze omschrijving alle moeilijkheden zullen verdwenen zijn en althans wel eens verschil van opinie zal bestaan bij handel en administratie over de vraag of buizen en kranen als onderdeelen van tegelijk daarmede binnenkomende werktuigen moeten vrijgesteld worden

of belast, is deze oplossing van de vele moeilijkheden bij metaalwaren ondervonden, toch eene hoogst gelukkige te noemen.

Olie. Het is bekend dat de verhooging van het recht op oliën van f 0.55 tot f 0.65 de 100 KG. de tegenkanting ondervindt van de nijverheid, die in belangrijke hoeveelheid verschillende oliën als grondstof gebruikt met name de margarine industrie o. a. voor katoenzaadolie en de vernissen fabrikage voor de tot dusver vrijgestelde terpentijnolie.

Waar beide takken van nijverheid in ons land eene aanmerkelijke uitbreiding hebben verkregen en beide evenzeer voor het grootste gedeelte voor export werken, komt dit verhoogde recht neer op eene vermeerdering van productiekosten, die door niets wordt opgewogen.

Het is niet in te zien waarom de minister deze belangrijke grondstoffen voor eene aanzienlijke nijverheid, waarbij ook de belangen van den landbouw zijn betrokken door de groote hoeveelheden melk, welke margarinefabrikanten verwerken, niet op het oude recht heeft laten staan, ja zelfs veeleer geheel had vrijgesteld.

Ook ten aanzien van smeer voor wagens en machineriën ondergaat het tarief een ongewenschte uitbreiding. Tot dusver was machine olie belast maar waren vaste machine-smeermiddelen vrij. Een vrijzinnige opvatting zou thans, waar er ook in samenstelling eene geleidelijke overgang is van vloeibare tot vaste smeermiddelen, beiden hebben vrijgesteld, vooral waar het bedrag aan smeermiddelen een niet onaanzienlijken onkostenpost in de industrie uitmaakt. De jacht op de achttien tou heeft evenwel hier geleid tot het opleggen van grootere lasten op de nijverheid ook op die, welke uit de voorgestelde rechtenverhooging geene voordeelen trekt.

Evenzeer is af te keuren de verhooging van het recht op petroleum, waarvan de minister verwacht dat het aan een arbeidersgezin misschien nog geen cent in de week zal kosten maar dan toch voor de arbeidende klasse weer een ongerechtvaardigde belasting beteekent. Wanneer men met den minister berekent dat een arbeidersgezin in de week ongeveer gebruikt 8 KG. dan zal naar f 0.65 de 100 KG. dat gezin toch alleen aan petroleumbelasting ruim 5 ct. betalen; wat toch een vrij zware belasting is.

Vermindering van het recht op -petroleum ware in dezen tijd meer aangewezen dan de voorgestelde verhooging van 0.55 of 0.65 ct.

Steen. Tot dusver was steen vrij van invoerrecht. In het vervolg zal dat het geval blijven voor zoover betreft straatkeien. Daarentegen zal hardsteen, zandsteen, marmer en andere bergsteen voor zoover niet ingevoerd als ruw behakte platen en blokken, benevens de daaruit vervaardigde voorwerpen worden belast met 6 pCt.

Wanneer nu eenig recht een protectionistisch karakter vertoont dan is het wel dit.

Het is volkomen juist dat degene, die bij den bouw van zijn huis wil aanbrengen hardsteen of zandsteen, of die marmeren schoorsteenmantels wil doen plaatsen, een zekere weelde uitgaaf doet, welke gerust mag belast worden.

Maar zit die weelde alleen in het doen bewerken van deze kostbare grondstoffen of niet evenzeer in het gebruiken van die grondstof zelve?

Welnu dan had men immers het gebruik van deze stof moeten belasten door ze duurder te maken en ook een invoerrecht op het materiaal te leggen. Maar dat laat nu niet toe de grondslag: heffing van een recht op fabrikaten, vrijlaten van grondstoffen.

Zoodat ten slotte de geheele zaak hierop neerkomt dat degenen, die zich de weelde willen getroosten van marmeren schoorsteenmantels of een hardsteen pui aan te schaffen of aan den Staat een boete moeten betalen wanneer zij een en ander uit het buitenland bewerkt betrekken of een cijns moeten opbrengen aan onze steen- en marmerzagerijen en beeldhouwwerkplaatsen.

Een maatregel van protectionisme, die alleen in dit geval weinig tegenkanting ondervindt omdat ten slotte de meergoeden de meerdere belasting betalen en men zeer terecht de verteringen van weelde wil treffen.

Op deze wijze blijft men evenwel steeds op twee gedachten hinken. Goede belastingpolitiek brengt mede bij de heffing der invoerrechten alleen te letten op de bestemming der goederen om te worden eene zuivere verteringsbelasting. De handelspolitiek daarentegen heeft rekening te houden met de vraag of binnenlandsche ondernemers worden bevoordeeld of benadeeld.

Sucade. Evenals geconfijte gember moet ook sucade een hooger recht dragen dan thans het geval is doordat onze hoge suikerbelasting het thans onmogelijk maakt deze producten hier te lande te vervaardigen wanneer niet het invoerrecht in evenredigheid wordt gebracht met de belasting voor de benoodigde suiker verschuldigd. Deze verhooging, hoewel voor de aanzienlijke koekfabrikage niet zonder belang, is een eenvoudig gevolg van deze suikerbelasting evenals de accijns op gedistilleerd aanleiding geeft tot invoerrecht op verschillende goederen, die met behulp van gedistilleerd zijn te vervaardigen.

Tabak. Dat het recht op gekorven tabak, karotten, snuif en alle andere gefabriceerde tabak gebracht is van 12 Gld. op 25 Gld. de 100 KG. en van sigaren en sigaretten van 40 Gld. op 100 Gld. kan noch uit een oogpunt van handelspolitiek noch van belastingdruk worden afgekeurd.

Het is er nog zoo ver van daan dat deze rechten bij onze sigarenindustrie een zuiver beschermend karakter krijgen dat ze zelf bij het aanzienlijk bedrag kunnen worden beschouwd als fiscaal en drukkend op degenen, die speciale artikelen van weelde op dat gebied verlangen. De kans dat dit recht te eeniger tijd op ongewenschte wijze beschermend gaat werken is bij de uniformiteit van het artikel dat in dezen tariefpost is begrepen en bij de ontwikkeling der bedoelde industrie, niet waarschijnlijk.

Rozijnen. Den 19 Maart 1888 is het recht op rozijnen met uitzondering van korent of zwart rozijn, Samos en Denia rozijnen, die met f 0.25 de 100 KG. zijn belast, teruggebracht van f 2 op f 1 vooral ook omdat er tal van moeilijkheden oprezen bij de bepaling van de rubriek waaronder ingevoerde rozijnen vallen. Men verwachtte bij een recht van f 1 en f 0.25 deze in mindere mate. Thans stelt de Minister voor dit recht van f 1.— op f 2.50 te brengen zonder dat aangetoond wordt, waarom deze moeilijkheden van vóór 1888 niet meer te verwachten zijn.

Ongesmolten rundervet. Deze post moet zeer zeker met dezelfde kracht worden bestreden als petroleum en op dezelfde gronden. De minister wil ongesmolten rundervet belasten met 3 Gld. de 100 KG. omdat het eenigszins in concurrentie treedt met het binnenlandsch vet dat door den accijns

op het geslacht met 10 pCt. der waarde wordt getroffen.

Het onversmolten rundervet, waarop gedoeld wordt, is aanmerkelijk goedkooper en aanmerkelijk slechter in kwaliteit dan het inlandsch voortgebrachte en wordt dan ook uitsluitend gebruikt door die werklieden, wier schrale beurs niet toelaat beter inlandsch vet of margarine te koopen. Het wordt voornamelijk van België ingevoerd maar ook van Engeland, welk laatste vet evenwel in kwaliteit nog geringer is.

Door den minister wordt gerekend dat ongeveer 2.000.000 KG. wordt ingevoerd, waarop 3 Gld. per 100 KG. als belasting zou worden gelegd, wat 60.000 Gld. uitmaakt, die door de minst gegoeden wordt opgebracht.

Nu is het nog zeer de vraag of bij de schatting van de waarde van het vee voor de belasting wel zoodanig te werk wordt gegaan dat het vet met 10 pCt. der waarde wordt getroffen. Maar gesteld zelfs, dit was het geval dan nog zou men op dit inferieur artikel, waarvan zich een deel van den werkenden stand bedient, niet ongeveer 10 pCt. belasting mogen leggen.

Veeleer verdient het dan overweging ten bate van de vleeschetende bevolking het accijns op het geslacht af te schaffen of te verminderen.

Bij de bespreking van deze, ook door mij, gewenschte afschaffing is telkens betoogd dat deze belasting noch beoogt, noch bewerkt een averechtsche bescherming van buitenlandsche huiden boven inlandsche. Nu de minister slechts eeniger mate kan aannemelijk maken dat door de vrijstelling van onversmolten rundervet, de concurrentie daarvan tegen het inlandsche wordt bevorderd, wordt het beginsel van belastingheffing naar draagkracht weder zoodanig beheerscht door handelspolitieke overwegingen dat aan de minst gegoede arbeidersbevolking een last van 60.000 Gld. wordt opgelegd.

Trachten wij slechts eenigermate den druk te bepalen van de verschillende rechtenverhoogingen en de rechtvaardigheid te beoordeelen dan is dat oordeel ongunstig. De minister heeft volgens de memorie van toelichting in aanmerking genomen voor welke doeleinden geld noodig is en is ten gevolge van rijpe overwegingen gekomen tot de voorgestelde rechtenverhoogingen. Of evenwel tusschen leerplicht en klompen-

belasting, subsidies voor onderwijs en belasting op verlichting of voeding dat noodzakelijk verband bestaat, waag ik te betwijfelen.

Het is te wenschen dat dit ontwerp niet in dezen vorm wet wordt, maar de voorgestelde verbeteringen in redactie en omschrijving der meeste posten worden behouden zonder dat getracht wordt de opbrengst door zwaarder heffingscijfer te vergrooten.

Van dezen minister kunnen wij zeker zijn dat hij in de Kamer geen hooger recht dan het door hem voorgestelde zal toelaten. Maar laat men toch niet vergeten dat verschillende Staten tot protectionistische tarieven zijn gekomen door de verhooging van fiscale tarieven. Hoe hooger de rechten, hoe duidelijker de strijd van belangen in verschillende takken van nijverheid, hoe meer in het oog valt het belang van staatsmaatregelen voor het winstcijfer in elk bedrijf. Elke verhooging maakt daarom den belangenstrijd grooter, de zucht sterker om ook van het Staatsgezag te profiteeren ten eigen bate of ten bate van eigen nijverheid, verzwakt de kracht van verdediging eener vrijzinnige handelspolitiek.

Ook al wilde de minister, hij zou door den tegenstand der industrie niet weer terug kunnen komen tot eene rechtenheffing, tot het bedrag, al is het niet op de wijze, van vóór 1895. Wordt thans deze stap van 5 op 6 pCt. gedaan, de geldmiddelen zullen nog zoo ruim kunnen vloeien, wij doen hem niet terug.

Daarom al is niet de handelspolitiek van onze regeering veranderd, haar ontwerp tot wet geworden, zal eene verandering van handelspolitiek in beschermenden zin voorbereiden en inleiden, waarvoor deze regeering en door haar beginsel en door haar oorsprong de verantwoordelijkheid niet op zich mag nemen.

Winschoten.

D. Bos.